

Sygn. akt I ACa 85/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. D.

przeciwko M. D.

o rozwód

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 27 sierpnia 2015 r. sygn. akt I C 95/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda P. D. na rzecz pozwanej M. D. kwotę 270 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Jerzy Bess SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt I ACa 85/16

UZASADNIENIE

Uwzględniając brak zgody pozwanej M. D. na orzeczenie rozwodu jej małżeństwa z P. D. , który żądał rozwiązania go , będąc winnym trwałego i zupełnego rozkładu pożycia stron , Sąd Okręgowy w Kielcach , wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2015r :

- oddalił powództwo [pkt I] ,

- zasądził o powoda na rzecz pozwanej kwotę 377 złotych , tytułem kosztów procesu [pkt II sentencji orzeczenia].

Sąd I instancji ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

Strony były parą od przełomu roku 2013 i 2014. Spędzali wspólnie cały wolny czas, łączyła ich wspólna pasja – konie. P. D. wielokrotnie wyznawał pozwanej miłość, zapewniał że chce założyć z nią rodzinę. Równocześnie zapewniał partnerkę, iż jego uprzednia znajomość z inną kobietą - A. W. (1) została definitywnie zakończona. Strony zaczęły starania o dziecko. W dniu 14 sierpnia 2014 roku okazało się, że pozwana jest w ciąży. Przyszli małżonkowie rozpoczęli przygotowania do uroczystości ślubnej i wesela W dniu 20 września 2014 roku podczas rutynowej wizyty ginekolog stwierdził, iż dziecko nie żyje. Strony nie przerwały wskazanych wyżej przygotowań.

M. D. z domu K. i P. D. zawarli związek małżeński w dniu 18 października 2014 roku w K.. Powód i pozwana nadal zapewniali się nawzajem o odczuwanym uczuciu miłości .

Po zawarciu małżeństwa małżonkowie D. mieszkali w lokalu służbowym powoda na terenie (...) w M..

Powód pracował w stadninie koni jako masztalerz.

Przez okres pierwszych tygodni związek funkcjonował prawidłowo. Strony prowadziły wspólne gospodarstwo domowe i spędzali czas po pracy.

Przed wyjazdem powoda na (...) Świata K.(...)do P., w którym powód nie chciał by żona uczestniczyła, zaczęło dochodzić do nieporozumień.

Powód nie rozmawiał z żoną tyle co w poprzednim okresie, miał do niej nieuzasadnione zastrzeżenia. Gdy pozwana odczuwała smutek po stracie dziecka, unikał okazywania jej uczuć, wskazując by się uspokoiła.

Bezpośrednio po wyjeździe P. D. do P. pozwana została anonimowo poinformowana, że mąż jest tam umówiony na romantyczną kolację z A. W. Podczas swojej nieobecności powód nie był zainteresowany rozmową z żoną na ten temat. Nie odbierał od niej telefonów , nie dzwonił do niej. Pozwana zaniepokojona sytuacją weszła na profil męża na F., ujawniając, iż cały czas utrzymywał kontakt z byłą partnerką. Podczas opisanego pobytu w stolicy Francji zdradził z nią żonę.

Po powrocie do wspólnie zajmowanego mieszkania, był zawiedziony i zdenerwowany dalszą obecnością pozwanej w nim , żądając słowami wulgarnymi natychmiastowego wyprowadzenia się i szybkiego rozwodu.

Wówczas doszło do drastycznego pogorszenia się relacji pomiędzy małżonkami. Powód powtarzał żonie, że nigdy jej nie kochał, że dobrze się stało, że ich dziecko umarło, że było „odrzutem”. Podważał fakt ciąży, domagał się zakończenia związku i wyprowadzenia się pozwanej z mieszkania. Używał wobec niej rękoczynów i wulgaryzmów . M. D. reagowała płaczem, histerią. Powód odrzucał jej propozycje poddania się wspólnej terapii dla poprawy wzajemnych relacji i ratowania związku Powtarzał, że był on jego największą pomyłką.

W celu usunięcia pozwanej z lokalu, P. D. wypowiedział umowę najmu mieszkania. Pozwana oświadczyła, że zostanie do końca, że wyprowadzą się wspólnie.

W grudniu 2014r po raz pierwszy skorzystała ze specjalistycznej pomocy psychologiczno – psychiatrycznej. Od tej pory leczy się w Ośrodku (...) w K., jest wspierana farmakologicznie.

Od 14 stycznia 2015 roku była na zwolnieniu lekarskim z powodu zaburzeń depresyjnych, a następnie otrzymywała świadczenie rehabilitacyjne. Stan psychiczny stwierdzony podczas leczenia miał bezpośredni związek z rozstaniem z mężem i utratą dziecka.

Od stycznia 2015r strony pozostają w faktycznym rozłączeniu. Powód unika kontaktu z żoną. Począwszy od 1 lutego 2015r zatrudnił się zatrudnienie w lokalnej stadninie koni. Zamieszkuje z obecną partnerką A. W. (1).

W dniu 2 kwietnia 2015 roku pozwana napisała list do męża prosząc o spotkanie i rozmowę, proponując terapię. Pozwany nie odpowiedział. Nie odpowiada także na przesyłane telefonicznie prośby żony, dążącej do poprawy wzajemnych stosunków.

W ramach rozważań prawnych, Sąd Okręgowy ocenił wskazane wyżej fakty jako wystarczające do potwierdzenia , iż związek małżeński stron jest martwy, a szczególnie wobec jednoznacznej postawy P. D. , który uznaje , że przeszłość może wiązać jedynie z obecną partnerką A. W. (1), nie ma realnych szans na jego reaktywację i odbudowę więzi które decydują o jego istnieniu.

Analiza ustalonych okoliczności , zdaniem Sądu I instancji daje podstawę do jednoznacznego wniosku prawnego , że rozkład pożycia został zawiniony wyłącznie przez powoda , który nie tylko zdradził żonę z byłą partnerką uprzednio niezgodnie z prawdą zapewniając o zakończeniu z nią znajomości , później nie tylko zachowywał się wobec niej wulgarnie , stosując także siłę fizyczną , ale ja porzucił , odmawiając udziału w inicjowanych przez żonę próbach odbudowy związku , na nowo wiążąc się z A. W..

Rozważając, na tle tych faktów, znaczenie dla treści rozstrzygnięcia odmowy zgody na rozwód , której w ostatecznie określonym swoim stanowisku procesowym, nie udzieliła M. D., Sąd I instancji stanął na stanowisku , iż odmowa ta nie może być uznana za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego , będąc tym samym negatywną przesłanką, niweczącą możliwość rozwiązania małżeństwa , które konsekwentnie postulował w postępowaniu P. D..

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 § 1 i 3 kpc i wynikająca z niej, dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu, zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

W apelacji od tego wyroku powód , zaskarżając go w całości , domagał w pierwszej kolejności wydania rozstrzygnięcia reformatoryjnego i rozwiązania małżeństwa stron z winy powoda. Jako wniosek ewentualny sformułował żądanie wydania orzeczenia kasatoryjnego i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego , w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy , a to art. 233 §1 kpc , wobec wydania wyroku o treści sprzecznej z dokonаныmi ustaleniami faktycznymi,

- naruszenia prawa materialnego w następstwie nieprawidłowego zastosowania :

a/ art. 56 §1 kr i op i oddalenia powództwa w sytuacji, w której pomiędzy stronami nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego, a odmowa zgody na rozwód ze strony pozwanej nie może być uznana za niesprzeczną z zasadami współżycia społecznego , w warunkach takich , kiedy w początkowej fazie postępowania taka zgoda została przez wyrażona . Uprawnia to do wyrażenia oceny , iż ta późniejsza zmiana stanowiska jest już tylko przejawem szykany wobec powoda przejawiającej się w chęci niedopuszczenia do legalizacji związku partnerskiego w którym obecnie skarżący pozostaje ,

b/ art. 56 §3 kr i op. jako następstwa oddalenia powództwa mimo , że odmowa zgody na rozwiązanie małżeństwa ze strony M. D. należy ocenić jako sprzeczną za zasadami współżycia społecznego.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji, dzielając zarówno ustalenia faktyczne jak i ocenę prawną roszczenia powoda wyrażoną przez Sąd Okręgowy.

Domagała się ponadto obciążenia powoda kosztami postępowania przed Sądem II instancji.

Rozpoznając apelację , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy P. D. nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Nie ma racji powód powołując zarzut procesowy naruszenia art. 233 §1 kpc.

Zarówno samo sformułowanie tego zarzutu jak i argumenty podane przez skarżącego , które jego zdaniem miałyby wspierać jego zasadność, prowadzą do wniosku , że w istocie jest to zarzut nie odnoszący się do dokonanych przez Sąd niższej instancji faktów , które uczynił on podstawa rozstrzygnięcia, a tym bardziej nie odnosi się on do sposobu w jaki została dokonana ocena zgromadzonych w sprawie dowodów, prowadząca do tych ustaleń. Za jego pośrednictwem powód zmierza do zakwestionowania poprawności ich oceny prawnej z punktu widzenia roszczenia zgłoszonego w pozwie.

Weryfikacja takiej oceny dokonanej przez Sąd orzekający przynależy do sfery prawa materialnego, a jej dokonywaniu służą zarzuty prawno materialne a nie procesowe.

Wobec powyższego zarzut tego rodzaju, w opisany sposób sformułowany przez apelującego w taki sposób przezeń uzasadniany , nie może zostać uznany za usprawiedliwiony.

Jego odparcie ma m. in. tę konsekwencję , że ustalenia dokonane przez Sąd Okręgowy , w uznaniu ich poczynione poprawnie i w sposób kompletny , Sąd II instancji przyjmuje za własne.

Nie ma także racji powód formułując zarzuty naruszenia przy podejmowaniu kontrolowanego instancyjnie rozstrzygnięcia prawa materialnego.

Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika , że rzeczywiście związek małżeński stron jest związkiem martwym i nie ma realnych szans na jego odbudowanie za przyczyną powoda , który nie tylko zawinił jego trwały i zupełny rozpad ale także swoją stanowczą postawą dawał i daje nadal , o czym świadczy treść uzasadnienia środka odwoławczego ,wyraz temu , że nie widzi żadnej możliwości restytucji więzi decydujących o istnieniu małżeństwa , jedynie ze związkiem z A. W. (1) wiążąc swoją przyszłość.

W takiej sytuacji faktycznej nie rozwiązanie małżeństwa stron przez rozwód ,[z winy apelującego , któremu to zawinięciu skarżący nie oponuje] , może mieć miejsce jedynie wówczas gdy zajdą negatywne przesłanki rozwodowe jedną z których jest brak zgody na rozwód małżonka niewinnego.

Pomimo takiego stanowiska pozwanej rozwód mógłby być orzeczony jeżeli brak tej zgody można ocenić jako pozostający w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. [argument z art. 56 §3 kr i op.]

Taka konstrukcja tej jednostki redakcyjnej art. 56 kr i op decyduje także o tym , iż to żądający rozvodu małżonek wyłącznie winny trwałego i zupełnego rozkładu pożycia stron, ma obowiązek dowieść faktów , które stanowiłyby dostateczną podstawę do wyrażenia oceny , że brak zgody na rozwiązanie małżeństwa należy uznać za moralnie naganny , powodowany pobudkami nie zasługującymi na społeczną aprobatę, przy przyjęciu miernika oceny obiektywnej , dokonywanej z zewnątrz.

W tym kontekście nie jest trafnym żaden z zarzutów materialnoprawnych na których opiera się konstrukcja środka odwoławczego P. D..

Analiza motywów jakie powołał powód by te zarzuty uzasadnić wskazuje , że pominął on w zupełności to , iż skorzystanie przez małżonka niewinnego z mającego ustawową podstawę uprawnienia do niewyrażania zgody na rozwód małżeństwa , którego domaga się małżonek wyłącznie winny rozkładu, nie może być traktowane samo w sobie jako pozostające w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Sprzeczności tej upatruje on w zmianie stanowiska procesowego żony , która pierwotnie zgadzając się na rozwód , zmieniła jednak zdanie, ostatecznie tej zgody odmawiając.

Opisana niespójność i chwiejność w stanowisku pozwanej, co do rozwiązania małżeństwa oraz stosunkowo długi już okres wzajemnego rozłączenia małżonków, w ocenie skarżącego, są dostateczną podstawą do zmiany oceny charakteru braku zgody, która obecnie powinna być kwalifikowana już tylko jako szykana wobec męża ze strony M. D. u podstaw której leży nie zasługująca na społeczną aprobatę chęć uniemożliwienia legalizacji związku partnerskiego jaki łączy od dawna powoda i A. W. (1).

Prezentowane przez P. D. stanowisko tak oceniające zachowanie małżonki nie może być w świetle ustaleń dokonanych w sprawie uznane za zasadne.

Nie uwzględnia ono, że nie tylko sama odmowa zgody ze strony małżonka niewinnego ale także jego zmiana stanowiska w tym względzie, w trakcie procesu nie może być traktowana sama w sobie jako nadużycie tego uprawnienia, w sposób nie zasługujący na ochronę.

Zmiana ta, w rozstrzyganej sprawie, gdy uwzględnić okoliczności ustalone w sprawie tym bardziej taką nie jest, zważywszy, że stan psychiczny powódki po gwałtownym rozstaniu stron i wcześniejszej utracie dziecka nie był dobry, wymagał specjalistycznego leczenia, a przy tym powód nie starał się nawet dowodzić, że następstwa tych traumatycznych dla pozwanej przeżyć, w dacie kiedy zdecydowała się na zmianę stanowiska, całkowicie ustąpiły.

Zatem całkowicie gołosłownym jest twierdzenie, że po dniu 21 sierpnia 2015r / k116 akt /, odmawiając zgody na rozwód żona zupełnie świadomie, kierowała się już tylko, sugerowanym w motywach apelacji, przemyślanym zamiarem uniemożliwienia legalizacji związku w którym, małżonek obecnie pozostaje.

W szczególności nie sposób dopatrzeć się w odmowie zgody na rozwód ze strony zdradzonej i porzuconej przez męża M. D., która nadal subiektywnie uważa, że związek stron można reaktywować, takich pobudek, które zasługiwałyby na dezaprobatę z punktu widzenia wartości powszechnie akceptowanych społecznie.

Okoliczności, które zostały przyjęte jako podstawa faktyczna rozstrzygnięcia nie dawały także podstaw do tego aby Sąd I instancji w sposób nimi usprawiedliwiony mógł nie uwzględnić braku zgody pozwanej i orzec rozwód małżeństwa stron w odwołaniu się do potrzeby eliminacji szkody, która wynika z negatywnych skutków społecznych utrzymywania związków, które mają charakter jedynie formalny, pozostając w sferze rzeczywistego funkcjonowania martwymi. Nie można bowiem w tym wypadku stwierdzić, że odmowa rozwiązania małżeństwa stron doprowadzi do skutków powszechnie nieakceptowanych jak dalsza ich antagonizacja czy też takich po ich stronie zachowań, które społecznie budzą dezaprobatę.

Nie można też w dacie orzekania przez Sąd II instancji, w sposób usprawiedliwiony wyrazić oceny, że rozwiązanie małżeństwa, które w swoich konsekwencjach będzie w swoisty sposób formą akceptacji dla nielojalnego od samego początku wobec żony zachowania powoda, w czasie bardzo krótkiego okresu faktycznego trwania związku, równocześnie doprowadzi do zmiany ich postaw, w tym w szczególności M. D., która zdrowiem przyplaciła fakt nie otoczenia jej przez męża opieką w czasie, gdy było to dla niej niezbędne oraz późniejszą zdradę i porzucenie.

Skoro tak, to uznając, wbrew stanowisku powoda, iż orzeczenie Sądu I instancji odpowiada prawu, Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji na podstawie art. 385 kpc.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego jest przepis art. 98 §1 i 3 kpc i wynikająca z niego zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Kwota należna M. D. od powoda z tego tytułu, wyczerpując się sumie wynagrodzenia należnego za profesjonalne zastępstwo procesowe, na tym etapie postępowania, została ustalona na podstawie § 7 ust. 1 pkt 1 w zw z §13 ust 1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie [...] z dnia 28 września 2002r [jedn. tekst DzU z 2013 poz. 461]

SSA Grzegorz Krężolek SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Jerzy Bess